

Jarosław Widełka

ZAWÓD - OCHRONIARZ

Czyli praktyczny poradnik dla pracowników ochrony i nie tylko

JAROSŁAW WIDEŁKA

ZAWÓD OCHRONIARZ

CZYLI PRAKTYCZNY PORADNIK DLA
PRACOWNIKÓW OCHRONY I NIE TYLKO

© Copyright by Jarosław Widełka & e-bookowo
Grafika i projekt okładki: Piotr Rzepecki
ISBN 978-83-62480-45-6

Wydawca: Wydawnictwo internetowe e-bookowo
www.e-bookowo.pl
Kontakt: wydawnictwo@e-bookowo.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone.
Kopiowanie, rozpowszechnianie części lub całości
bez zgody wydawcy zabronione
Wydanie I 2011

Spis treści:

WSTĘP	5
1. PODSTAWY PRAWNE DZIAŁALNOŚCI FIRM ZAJMUJĄCYCH SIĘ OCHRONĄ OSÓB I MIENIA	7
1.1. ZASADY FUNKCJONOWANIA AGENCJI OCHRONY OSÓB I MIENIA NA RYNKU	7
1.2. OBSZARY, OBIEKTY I URZĄDZANIA PODLEGAJĄCE OBOWIĄZKOWEJ OCHRONIE	14
1.3. NORMY I PRZEPISY REGULUJĄCE POZIOM KVALIFIKACJI KADRY KIEROWNICZEJ ORAZ PRACOWNIKÓW AGENCJI OCHRONY OSÓB I MIENIA	20
1.4. SPIS USTAW I ROZRZĄDZEŃ REGULUJĄCYCH WYKONYWANIE ZADAŃ OCHRONY OSÓB I MIENIA	29
1.5. UMOWA O PRACĘ, A UMOWY CYWILNO-PRAWNE	35
2. UPRAWNIENIA LICENCJONOWANYCH PRACOWNIKÓW OCHRONY	39
2.1. UPRAWNIENIA PRACOWNIKÓW OCHRONY W GRANICACH CHRONIONYCH OBIEKTÓW	39
2.2. STOSOWANIE ŚRODKÓW PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO	47
2.3. UŻYCIE BRONI PALNEJ	55
3. ZAWÓD - OCHRONIARZ	59
3.1. WEWNĘTRZNE SŁUŻBY OCHRONY	59
3.2. SUFO - SPECJALISTYCZNE UZBROJONE FORMACJE OCHRONNE	64
3.3. KONWOJOWANIE WARTOŚCI PIENIĘŻNYCH	70
3.4. BODYGUARD, CZYLI PRACOWNIK OCHRONY OSOBISTEJ	79
ANEKS	84
BIBLIOGRAFIA	117

WSTĘP

"ZAWÓD OCHRONIARZ" tytuł, który mówi sam za siebie. Czyli: do kogo kierowana jest niniejsza publikacja.

Na pewno pozycja ta zainteresuje tych, którzy już w ochronie pracują, albo tych, którzy dopiero do tego zawodu się szkolą.

Nacisk został tu położony przede wszystkim na zagadnienia prawne dotyczące wykonywania tego niezwykle niebezpiecznego, ale przez wielu niedocenianego zawodu.

Tekst został podzielony na trzy części.

Pierwsza z nich omawia podstawy działalności, czyli jak uzyskać koncesję oraz jakie należy przy tym złożyć dokumenty. Pokazuje również, które obiekty, zgodnie z ustawą podlegają obowiązkowej ochronie i na jakich zasadach. Ponadto pokaże, z którymi aktami prawnymi warto się zapoznać lub jak uzyskać licencję pracownika ochrony. Dodatkowo dowiesz się tutaj, czym różni się umowa o pracę od umowy zlecenie, tak chętnie wykorzystywanej przez firmy z "branży".

W drugiej części położono nacisk na działania pracownika ochrony w trakcie wykonywania obowiązków służbowych, w tym: jakie masz prawo w granicach chronionych obiektów, czy chociażby - jak stosować i w jakich przypadkach środki przymusu bezpośredniego z użyciem broni palnej włącznie.

Trzecia część została zaś poświęcona opisowi wewnętrznych służb ochrony, specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych – z naciskiem na wykonywanie obowiązków na terenach podległych Ministrowi Obrony Narodowej, wykonywania zadań ochrony jako tzw. bodyguard, czy też opisane są prawne aspekty konwojowania wartości pieniężnych.

2.3. UŻYCIE BRONI PALNEJ

Pracownik ochrony może użyć broni palnej tylko i wyłącznie:

- w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie pracownika ochrony albo innej osoby,
- przeciwko osobie, która nie zastosowała się do wezwania natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrożić może życiu lub zdrowiu pracownika ochrony albo innej osoby,
- przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie, przemocą odebrać broń palną pracownikowi ochrony,
- w celu odparcia gwałtownego bezpośredniego i bezprawnego zamachu na ochraniające osoby, wartości pieniężne oraz inne przedmioty wartościowe lub niebezpieczne.

Użycie broni palnej powinno następować po uprzednim ostrzeżeniu o jej użyciu, w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę osobie, względem której ją zastosowano i nie może zmierzać do pozbawienia jej życia, a także narażać na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia innych osób.

Zgodnie z rozporządzeniem użycie broni palnej polega na oddaniu strzału w kierunku danej osoby w celu jej obezwładnienia. Zatem zgodnie z tą definicją – oddanie strzału ostrzegawczego (w bezpieczne miejsce) nie stanowi użycia broni palnej. Strzał ostrzegawczy natomiast może nastąpić dopiero po wykonaniu wszystkich czynności ustawowych, czyli ostrzeżenia o możliwości użycia broni palnej, poprzez komendy „Stój, służba ochrony”, a następnie „Stój, bo strzelam”.

Z procedury ostrzegawczej pracownik ochrony może zrezygnować, jeżeli zwłoka w zastosowaniu broni palnej, grozi bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia własnego lub innej osoby.

Jeżeli skutek użycia broni palnej nastąpiło zranienie osoby, pracownik ochrony jest obowiązany natychmiast udzielić tej osobie pomocy przedmedycznej, a w razie

potrzeby - podjąć niezwłoczne działania w celu zapewnienia pomocy lekarskiej.

Gdy w wyniku użycia broni palnej nastąpiło zranienie lub śmierć osoby, albo szkoda w mieniu, pracownik ochrony jest obowiązany do:

- zabezpieczenia, w miarę możliwości, śladów na miejscu zdarzenia i niedopuszczenia na to miejsce, do czasu przybycia Policji, osób postronnych,
- ustalenia, w miarę możliwości, tożsamości osób będących świadkami zdarzenia,
- niezwłocznego wezwania lekarza, w przypadku gdy nastąpiła śmierć lub podejrzenie śmierci osoby.

W każdym przypadku użycia broni palnej lub podjęcia czynności zmierzających do jej użycia pracownik ochrony jest obowiązany sporządzić pisemny meldunek, który powinien w szczególności zawierać:

- wskazanie numeru licencji, imię i nazwisko pracownika ochrony,
- datę, godzinę i miejsce użycia broni palnej,
- informację dotyczącą okoliczności poprzedzających użycie broni palnej,

- informację o skutkach użycia broni palnej,
- informację o udzieleniu pierwszej pomocy przedmedycznej i jej zakresie.

W każdym przypadku użycia broni palnej oraz oddania strzału ostrzegawczego pracownik ochrony jest obowiązany niezwłocznie powiadomić o tym bezpośredniego przełożonego oraz najbliższą jednostkę Policji.

3.3. KONWOJOWANIE WARTOŚCI PIENIĘŻNYCH

Przedsiębiorcy i kierownicy innych jednostek organizacyjnych, w celu ochrony wartości pieniężnych, są obowiązani zapewnić bezpośrednią fizyczną ochronę budynków, pomieszczeń i pojazdów przeznaczonych do ich przechowywania lub transportu lub wykonać techniczne zabezpieczenie tych budynków, pomieszczeń i pojazdów.

Transport wartości pieniężnych nie przekraczających 1 jednostki obliczeniowej¹ może być wykonywany pieszo, jeżeli użycie pojazdu mechanicznego nie jest uzasadnione ze względu na odległość dzielącą jednostkę, w której wartości pieniężne są pobierane, od jednostki,

---

¹ jednostka określająca dopuszczalny limit stale lub jednorazowo przechowywanych i transportowanych wartości pieniężnych, wynoszącą 120-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za ubiegły kwartał, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski"

do której są transportowane, a do przenoszenia wartości pieniężnych używa się odpowiedniego zabezpieczenia technicznego.

W przypadku gdy przenoszone wartości pieniężne przekraczają 0,3 jednostki obliczeniowej, osoba transportująca musi być chroniona przez co najmniej jednego pracownika ochrony, który może być nie uzbrojony.

Wartości pieniężne większe niż 1 jednostka obliczeniowa transportuje się pojazdami specjalnymi lub przystosowanymi.

Samochód osobowy przystosowany do transportu wartości pieniężnych powinien być wyposażony w:

- drzwi z mechanizmem automatycznego blokowania,
- elektromechaniczny zawór odcięcia dopływu paliwa lub prądu,
- radiowy, optyczny lub akustyczny system alarmowy,

- środki łączności wewnętrznej i zewnętrznej²,
- pojemnik stalowy lub walizkę specjalistyczną ze stojakiem służącym do przechowywania wartości pieniężnych podczas transportu, zamontowane w przedziale ładunkowym. Pojemnik stalowy i stojak powinny być zamontowane w sposób uniemożliwiający ich odłączenie od podłoża przy zamkniętych zamkach i ryglach. Pokrywa pojemnika powinna być zamykana co najmniej na jeden zamek trójpunktowy jednokluczowy, o minimum pięciu zastawkach w pełni zamiennych.

Samochód dostawczy przystosowany do przewozu wartości pieniężnych powinien dodatkowo być wyposażony w:

- okna wykonane z materiału o zwiększonej odporności na przebicie i rozbicie, bez możliwości ich otwierania,

---

² środki wewnętrzne, to środki służące do nawiązywania łączności w obrębie chronionego obiektu lub między członkami konwoju, natomiast środki zewnętrzne, to środki służące do nawiązywania łączności z instytucjami zewnętrznymi

- wydzielony przedział ładunkowy do przewozu wartości pieniężnych, wykonany z blachy stalowej o grubości co najmniej 1 mm, łączonej w sposób trwały, z odrębnymi drzwiami z zamkiem o wysokiej klasie odporności na włamanie (co najmniej klasa "A"),

Transport wartości pieniężnych powyżej 20 jednostek obliczeniowych wykonuje się przy użyciu pojazdów specjalnych.

Samochód specjalny powinien spełniać co najmniej następujące warunki techniczne:

- posiadać seryjną konstrukcję skrzyniową z wyodrębnionym przedziałem ładunkowym i wzmocnionym zawieszeniem,
- posiadać opancerzony przedział osobowy z 5 miejscami oraz całkowicie odrębny przedział ładunkowy, wzmocniony stalą konstrukcyjną wyższej jakości, łączonej w sposób trwały,
- przedział ładunkowy powinien posiadać tylko jedne drzwi zewnętrzne, np. drzwi tylne dwuskrzydłowe z blokadą ryglowania jednego skrzydła przez drugie i możliwością mocowania do ścian przedziału w położeniu otwartym z zawiasami o sworzniach zabezpieczonych przed wybiciem; drzwi powinny być

wyposażone w dodatkowy zamek wierzchni jednostronny przerabialny o minimum siedmiu płaskich zastawkach,

- wyłożenie wewnętrznej powierzchni przedziału ładunkowego powinno być ognioodporne i trwałe, w szczególności odporne na uszkodzenia w czasie załadunku i wyładunku wartości pieniężnych,

- przedział ładunkowy powinien być oświetlony tak, aby istniała możliwość jego obserwacji przez szklany wziernik o średnicy 60 mm z przedziału osobowego,

- powinien być wyposażony w:

a) sygnalizator alarmowy o zmiennym tonie mocowany w przedziale silnikowym; włącznik sygnalizatora powinien być łatwo dostępny dla kierowcy lub członka zespołu konwojującego oraz samoczynnie włączający się przy próbie niepowołanego otwarcia każdych drzwi,

b) sygnalizację alarmową połączoną ze światłami awaryjnymi i sygnalizatorem alarmowym o zmiennym

tonie oraz włącznikiem rozrusznika i blokadą dopływu paliwa,

c) elektromechaniczny zawór odcinający dopływ paliwa lub inne urządzenie dające taki sam skutek,

d) urządzenia łączności radiowej,

- przedział osobowy, zbiornik paliwa, oszklenie kabiny powinny być odporne na przestrzelenie pociskami kalibru 7,62 mm z rdzeniem stalowym, wystrzelianymi z karabinka AK 47.

Silnik powinien mieć system gaśniczy oraz zbiornik paliwa wykonany w sposób zabezpieczający przed wybuchem.

System kontroli zamknięcia drzwi powinien być połączony z ogólnym systemem zamknięcia z sygnalizowaniem dla każdych drzwi alarmowym sygnałem dźwiękowym oraz światłami, a także elektryczną blokadą drzwi sterowaną z kabiny kierowcy.

Wszystkie urządzenia elektryczne powinny posiadać instalację uniemożliwiającą zakłócenie przez urządzenia zewnętrzne.

Koła powinny posiadać wkładki masywowe umożliwiające dalszą jazdę po zniszczeniu opony do 15 km z prędkością 50 km/godz.

Samochód do przewozu wartości pieniężnych powinien posiadać świadectwo homologacji oraz atesty na opancerzenie i oszklenie przedziału osobowego.

Ochronę wartości pieniężnych transportowanych pojazdami mechanicznymi wykonują konwojenci wyposażeni w wewnętrzne i zewnętrzne środki łączności. Konwojenci powinni być wyposażeni w środki ochrony osobistej³.

Transport wartości pieniężnych jest chroniony co najmniej przez:

- jednego konwojenta - przy przewozie wartości pieniężnych do 5 jednostek obliczeniowych,
- dwóch konwojentów - przy przewozie wartości pieniężnych powyżej 5 do 15 jednostek obliczeniowych,

---

³ wyposażenie kuloodporne składające się co najmniej z kamizelki i hełmu

- trzech konwojentów - przy przewozie wartości pieniężnych powyżej 15 do 50 jednostek obliczeniowych,
- czterech konwojentów - przy przewozie wartości pieniężnych powyżej 50 jednostek obliczeniowych.

Przy transporcie wartości pieniężnych powyżej 30 jednostek obliczeniowych samochodem specjalnym należy do transportu przydzielić samochód ubezpieczający.

W przypadku transportowania wartości pieniężnych kolumną samochodów należy do transportu przydzielić dwa samochody ubezpieczające, ustalając liczebność grupy konwojowej, liczącej po dwóch konwojentów na samochód ubezpieczający i po jednym konwojencie na każdy samochód przewożący wartości pieniężne.

Konwój wartości pieniężnych transportowanych drogą lotniczą wykonuje co najmniej dwóch pracowników ochrony, którzy mogą być nie uzbrojeni.

Ochrona bankowych transportów wartości pieniężnych organizowanych przez jednostki organizacyjne Narodowego Banku Polskiego i innych banków lub transportów specjalnych może być wzmocniona przez funkcjonariuszy Policji lub żołnierzy Nadwiślańskich Jednostek Wojskowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji,

na zasadach określonych w umowie zawartej pomiędzy Prezesem Narodowego Banku Polskiego lub prezesem innego banku a Komendantem Głównym Policji lub Dowódcą Nadwiślańskich Jednostek Wojskowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Jeden z konwojentów, wyznaczony przez dowódcę konwoju, asystuje osobie przynoszącej wartości pieniężne.

Samochody specjalne przewożące wartości pieniężne mogą być wyposażone w przepustkę specjalną "W", zwaną dalej "przepustką", będącą dokumentem umożliwiającym zwolnienie od kontroli drogowej.

Przepustkę wydaje Komendant Główny Policji, na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej chronionej przez wewnętrzną służbę ochrony lub przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia w formie konwojowania wartości pieniężnych.

BIBLIOGRAFIA:

- Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 roku o ochronie osób i mienia (Dz. U. nr 114, poz. 740);
- Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 roku o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. nr 106, poz. 680);
- Ustawa z dnia 19 listopada 1999 roku Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. nr 101, poz. 1178);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 1998 roku w sprawie szczegółowych warunków i sposobów postępowania pracowników ochrony przy użyciu broni palnej (Dz. U. nr 86, poz. 543);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 1998 roku w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia przez pracowników ochrony środków przymusu bezpośredniego (Dz. U. nr 89, poz. 563);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 listopada 1998 roku w sprawie szczegółowego trybu działań pracowników ochrony, podejmowanych wobec osób znajdujących się

w granicach chronionych obiektów i obszarów (Dz. U. nr 144, poz. 933);

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 lipca 2002 roku w sprawie wymogów, jakie powinny spełniać służby porządkowe organizatora imprezy masowej w zakresie wyszkolenia i wyposażenia, oraz szczegółowych warunków i sposobów ich działania (Dz. U. nr 113, poz. 986);
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 października 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych, przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne (Dz. U. nr 129, poz. 858);
- Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 czerwca 1999 roku w sprawie ochrony przez specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne terenów komórek i jednostek organizacyjnych resortu obrony narodowej (Dz. U. nr 60, poz. 647).
- Men's Health Nr 06 (59); Czerwiec 2009

O autorze

Z wykształcenia jestem specjalistą ds. zarządzania zasobami ludzkimi. Ukończyłem uzupełniające studia magisterskie o specjalizacji zarządzania zasobami ludzkimi na Wydziale Zarządzania, Administracji i Informatyki WWS-ZiP w Wałbrzychu. Posiadam również dyplom licencjata zdobyty na wydziale Pedagogiki PWSZ, także w Wałbrzychu. Mam 31 lat. Swoją karierę zawo-

dową rozpoczynałem w branży ochrony, w której poznałem wiele stanowisk, aż do kierowania pracą zespołu ponad 30-tu pracowników. Byłem odpowiedzialny, poza sprawami ochronnymi, również za atmosferę pracy oddziału i za sprawy ogólnokadrowe. Aktualnie jestem funkcjonariuszem Służby Więziennej oraz prowadzę działalność gospodarczą.

Wolny czas poświęcam rodzinie, mam żonę i córkę. Ponadto pielęgnuję swoje pasje, czyli paintball oraz piłkę nożną. Obie dyscypliny również z zamiłowaniem aktywnie uprawiam.

Celem na najbliższą przyszłość są podyplomowe studia na kierunku coaching, a następnie studia doktoranckie.